

INGLIZ TILIDAGI MIQDOR IFODALARNING ISHLATILISHI (SOME, ANY, MUCH, MANY) MISOLIDA

Shahrisabz davlat pedagogika institut

“ Pedagogika ” fakulteti

Matematika va Informatika yoʻnalishi

Talaba: Ashurova Kumushbibi Sattor qizi

Ilmiy maslahatchi: Abdimurodov Doston Dilmurod oʻgʻli

Annotatsiya: Ushbu materialda "quantity expressions" deb ataladigan grammatik tuzilmalarga e'tibor qaratiladi. "Some", "any", "much", va "many" soʻzlari, ingliz tilida miqdorni ifodalash uchun qoʻllaniladi va ularning ishlatilishi kontekste bogʻliq. "Some" va "Any": "Some" odatda tasdiqiy gaplarda qoʻllanilib, ma'lum bir miqdorni yoki oʻlchovni anglatadi. "Any" esa inkor va savol gaplarida ishlatiladi, bu esa ehtimoliy yoki noma'lum miqdorni belgilaydi. "Much" va "Many": "Much" boshqalarga nisbatan miqdorni oʻlchaganda, ayniqsa, hisoblash mumkin boʻlmagan (masalan, suv, un) narsalar uchun ishlatiladi. "Many" esa hisoblash mumkin boʻlgan (masalan, olma, kitob) ob'ektlar uchun qoʻllaniladi. Ushbu materialda ushbu tuzilmalarni qanday ishlatish, ularning kontekstdagi oʻzaro farqlari, va ulardan samarali foydalanish misollari asosida batafsil tushuntiriladi. Oʻqituvchilar va talabalar, bu grammatik tushunchalarni oʻz bilimlarini mustahkamlash uchun foydalanishlari mumkin.

Kalit soʻzlar: baʼzi, har qanday, koʻp, koʻp, hisoblanadigan otlar, son-sanoqsiz otlar, tasdiqlovchi jumlar, salbiy jumlar, soʻroq gaplar, misollar.

Annotation: This material focuses on grammatical structures called "quantity expressions". The words "Some", "any", "much", and "many", are used to represent quantity in English, and their use depends on context. "Some" and "Any": "Some" is usually used in affirmative sentences to mean a certain quantity or measure. "Any", on the other hand, is used in negation and question statements, which specify a probable or unknown quantity. "Much" and "Many": "Much" is used when measuring quantity against others, especially for things that cannot be calculated (e.g. water, flour). "Many", on the other hand, applies to computable objects (e.g. apples, books). This material explains in detail how to use these structures based on their differences in context, and examples of their effective use. Teachers and students can use these grammatical concepts to consolidate their knowledge.

Keywords: some, Any, many, many, countable nouns, countless nouns, affirmative sentences, negative sentences, interrogative sentences, examples.

Аннотация: В этом материале основное внимание уделяется грамматическим структурам, называемым "количественными выражениями".

Слова "some", "any", "much" и "many" используются в английском языке для обозначения количества, и их использование зависит от контекста. "Some "и" Any": " Some " обычно используется в утвердительных предложениях, чтобы обозначить определенную сумму или меру. "Любой", с другой стороны, используется в отрицательных и вопросительных предложениях, которые определяют вероятную или неизвестную величину. "Much "против" many": " much " используется при измерении количества по сравнению с другими, особенно для вещей, которые нельзя сосчитать (например, вода, мука). "Many", с другой стороны, относится к объектам, которые можно вычислить (например, яблоко, книга). В этом материале подробно объясняется, как использовать эти структуры, их взаимные различия в контексте, а также на примерах их эффективного использования. Учителя и ученики могут использовать эти грамматические концепции для закрепления своих знаний.

Ключевые слова: некоторые, любые, многие, многие, исчисляемые существительные, бесчисленные существительные, утвердительные предложения, отрицательные предложения, вопросительные предложения, примеры.

Expression of quantity – bu miqdorni ifodalovchi iboralar degan ma'noni anglatadi. Bu iboralar yordamida narsalarning qancha yoki qanday miqdorda ekanligini ifodalash mumkin. Ingliz tilida bu kabi iboralar ko'pincha sanaladigan yoki sanalmaydigan otlar bilan birga ishlatiladi va ular nimaning qancha ekanligini yoki bor yoki yo'qligini bildirishga yordam beradi. Umuman olganda, "ko'p "va" ko'p " - bu katta miqdorlarni ifodalash uchun ishlatiladigan standart miqdorlar. Qaysi iborani ishlatishingiz ko'pincha otning sanaladigan yoki hisoblanmasligiga, jumlaning salbiy yoki ijobiy bo'lishiga bog'liq bo'ladi. Bu iboralar miqdorni tushuntirishda, nimadir yetarli yoki yetarli emasligini bildirishda muhim rol o'ynaydi.

Til - bu muloqot uchun kuchli vosita va miqdorni ifodalash qobiliyati har qanday suhbatdosh bilan muloqotni maroqli qiladi. Ingliz tilida miqdor ifodalovchi so'zlar asosan narsalarning miqdorini ifodalash uchun ishlatiladi va ular gapning ijobiy va salbiy bo'lishiga qarab qo'llaniladi. Ularga some, any, much, many, (a) few, (a) little, a lot of / lots of, plenty of kabi so'zlar kiradi. Bu so'zlar o'zbek tilida asosan ko'makchi ma'nosida keladi. Quyida esa biz bu so'zlar qo'llanilishih bilan tanishib chiqamiz.

● **Some** → (ba'zi, ozgina)

Tarixi. "Some" so'zi qadimgi ingliz tilidan kelib chiqqan bo'lib, bu so'zning kelib chiqishi va rivojlanish tarixi juda uzoq va qiziqarli.

1. Proto-Indo-Yevropa ildizi:

"Some" so'zi o'zining eng qadimgi ildizini Proto-Indo-Yevropa (PIY) tilidagi *"sem-" yoki *"samo-" ildizidan olgan, bu ildiz "bir, yagona" ma'nosini anglatadi. Bu ildizdan

ko‘plab german tillarida kelib chiqqan so‘zlar hosil bo‘lgan va ular umumiy birlik, ayrim yoki noaniqlikni ifodalaydi.

2. Qadimgi german tillari:

PIY ildizi german tillarida *"sum-" yoki *"sama-" shaklida rivojlangan. Bu shakl proto-germancha tilga o‘tib, u yerda “bir nechta, ba’zi” ma’nosini anglatgan. Bu shakl germantillar oilasiga mansub boshqa so‘zlarda ham saqlanib qolgan. Misol uchun, nemis tilidagi "einige" (ba'zi) va niderland tilidagi "sommige" (ayrim, ba'zi) so‘zlari bilan o‘xshashlik mavjud.

3. Qadimgi ingliz tilida

Qadimgi ingliz tilida bu so‘zning shakllari "sum" yoki "sumne" tarzida ishlatilgan. Bu davrda "sum" so‘zi "ayrim, ba'zi, bir oz" degan ma'nolarda qo‘llanilgan. Qadimgi ingliz tilidagi "sum" so‘zi noaniq miqdorni ifodalashga xizmat qilgan va ijobiy ma'noda ishlatilgan.

4. O‘rta ingliz tilida:

Qadimgi ingliz tilidan keyin o‘rta ingliz tilida bu so‘zning shakli "som" ko‘rinishida qo‘llanila boshlagan. Bu davrda so‘zning ma'nosi kengaygan va "bir nechta, ayrim, noaniq miqdor" kabi ma'nolarni anglatgan. U ijobiy gaplarda va ba'zi salbiy gaplarda ishlatilgan.

5. Hozirgi zamon ingliz tilida:

Hozirgi zamonada "some" so‘zi "bir oz, ba'zi, ayrim, noaniq miqdor" kabi ma'nolarni anglatib, turli kontekstlarda qo‘llanadi. U sanalmaydigan otlar (masalan, "some water" - bir oz suv) va sanaladigan otlar bilan (masalan, "some apples" - bir nechta olma) ishlatilishi mumkin. Hozirgi ingliz tilida bu so‘z asosan ijobiy gaplarda ishlatiladi, ammo taklif yoki iltimos shaklidagi savollarda ham qo‘llanadi (masalan, "Would you like some coffee?").

6. Hozirgi davrdagi o‘zgarishlar:

Ingliz tilida "some" so‘zi hali ham o‘zining "ayrim, ba'zi" kabi asosiy ma'nosini saqlab qolgan. Ammo zamonaviy ingliz tilida u ijobiy, taklif va savol gaplarida, aniq bo‘lmagan miqdorni bildiruvchi so‘z sifatida keng tarqalgan. Bu so‘zda hozir ham qadimgi ma'no saqlanib qolgan, lekin kontekstga qarab o‘zgacha mazmun kasb etishi mumkin.

Shunday qilib, "some" so‘zi asrlar davomida o‘z shakli va ma'nosida sezilarli darajada o‘zgargan bo‘lsa-da, uning qadimgi ildizlari va asosiy ma'nosi saqlanib qolgan.

Ishlatilishi . Asosan ijobiy gaplarda va savollarda noma'lum miqdor yoki sonni aniqlash uchun ishlatiladi. Odatda darak gaplarda foydalaniladi. Sanaladigan va sanalmaydigan otlarga nisbatan ham qo‘llaniladi.

Albatta "some" so‘zi ingliz ko‘p maqsadlarda qo‘llaniladi va uning qo‘llanilishi haqidagi muhim jihatlarni ketirib o‘tamiz.

1. Miqdor ifodalash.

“some” so‘zi ko‘pincha ijobiy gaplarda ishlatiladi va miqdorni belgilashga yordam beradi. U belgilanmagan, lekin mavjud bo‘lmagan narsalar haqida gapiradi.

Misollar:

I have some friends who live in New York. (Meni New Yorkda yashovchi ba‘zi do‘stlarim bor.)

She bought some apples from the market. (U bozordagi ozgina olma sotib oldi.)

2. Savollarda (taklif va so‘rovlar)

“some” so‘zi savollarda ham ishlatiladi, odatda taklif yoki taklif so‘rovlarida kengaytirilgan turda foydalaniladi. Bunda, boshqa odamga biror narsa taklif qilinayotganini bildiradi.

Misollar:

Would you like some cake? (yana biroz tort kerakmi?)

Do you want some more tea? (Yana biroz choy xohlaysizmi?)

Avvalgi javobdagi kabi bu savollarning ijobiy javoblari ko‘pincha “yes” bilan birga keladi, bu esa “some”ning mavjudligini ko‘rsatadi.

3. Sanaladigan va sanalmaydigan:

“Some” so‘zi nafaqat sanaladigan narsalar, balki sanalmaydigan narsalar bilan ham ishlatiladi.

Sanaladigan narsalar:

Some chair are broken. (Ba‘zi stellar buzilgan.)

Some students play here at the weekend.

Sanalmaydigan narsalar:

There is some milk in the fridge. (Sovutgichda biroz sut bor.)

There is some smoke is coming from that house.

4. Noaniqlikni ifodalash:

“Some” so‘zi shuningdek, noaniqlikni ifodalashda foydalidir, bu esa muloqotni samaradorligini oshirishga yordam beradi.

Misollar:

It will take some time to finish the project. (Loyihani tugatish uchun biroz vaqt kerak bo‘ladi.)

I’m looking for some information about the event. (Tadbir haqida biroz ma’lumot qidirypman.)

5. Muqobiliyat:

“Some” so‘zi bilan birga “any” so‘zi ham muhim rol o‘ynaydi. “Any” so‘zi “some”ni o‘z ichiga oladigan yoki salbiy gaplarda ishlatiladi.

Misollar:

I don’t have any ideas. (Menda hech qanday g‘oya yo‘q.)

Do you have any questions? (Sizda biror savol bormi?)

Odatda “some” ijobiy gaplarda, “any” esa salbiy gaplarda yoki shubhalanuvchi savollarda ishlatiladi.

6. O‘zgarishlar:

“Some” ba’zida kengaytirilgan, o‘zgartirilgan shaklda ishlatilishi ham mumkin:

Somebody (ba’zi odamlar)

Someone (ba’zi kishi)

Something (ba’zi narsalar)

Bular ham miqdor ifodalovchi so‘zlar bo‘lib, noaniq shakllarni va narsalarni ko‘rsatadi.

Eslatma.

Some → taklif yoki iltimoslarda va so‘rovda savol shaklida ham qo‘llanilishi mumkin.

Can I have **some** water? (Menga ozroq suv bera olasizmi?)

Ushbu gapda “some” miqdorni aniq ko‘rsatmasdan, miqdor fikrini ifodalab turadi.

- **Any** → (hech qanday, biror)

"Any" so‘zi ham ingliz tilida keng qo‘llaniladigan va qiziqarli tarixga ega bo‘lgan so‘zlardan biridir. Uning kelib chiqishi, ma’no rivoji va turli bosqichlardagi o‘zgarishlari quyidagicha:

1. Proto-Indo-Yevropa ildizi

"Any" so‘zining eng qadimgi ildizi Proto-Indo-Yevropa (PIY) tilidagi *"aiw-" yoki *"oi-no-" so‘ziga borib taqaladi. Bu ildiz "doimiy", "har qanday", yoki "biror" kabi umumiy va noaniq miqdor ma’nosini anglatgan. Bu ildizdan vaqt o‘tishi bilan german tillarida umumiylik yoki cheklanmagan miqdorni bildiruvchi so‘zlar shakllangan.

2. Proto-German tilida

Proto-Indo-Yevropa ildizidan kelib chiqqan bu so‘z german tillarida *"ainaz" yoki *"ainigaz" shaklida rivojlanadi. Bu so‘z "har qanday, biror, ayrim" degan umumiy ma’nolarni bildirgan. Bu davrda so‘z turli tilda, lekin bir xil umumiy ma’nolarni ifodalashda foydalanilgan va aniq bir narsani emas, balki har qanday narsani anglatgan.

3. Qadimgi ingliz tilida

Qadimgi ingliz tilida "any" so‘zi "ænig" (yozuvda ænig yoki ænigum) shaklida bo‘lgan. Bu so‘z "biror, har qanday" ma’nosini anglatgan. "Ænig" so‘zi qadimgi ingliz tilidagi "an" yoki "one" (bir) so‘zidan hosil bo‘lib, "biror narsa, har qanday" degan umumiy ma’noni anglatgan. Qadimgi ingliz tilida bu so‘z ko‘pincha salbiy yoki savol gaplarda noaniq miqdorni ifodalash uchun ishlatilgan, hozirgi ingliz tilidagi "any" so‘zi kabi.

4. O‘rta ingliz tilida

O‘rta ingliz tilida "any" so‘zi "any" yoki "ani" shakllariga o‘zgargan. Bu davrda u "biror narsa, har qanday" ma’nosida ishlatilgan va kengaytirilgan ma’nolarni ifodalay boshlagan.

Bu davrda soʻz ijobiy, salbiy va savol gaplarda foydalanilgan va miqdor yoki mavjudlikni noaniq tarzda bildirgan. "Ani" soʻzi oʻrta asrlarda "biror, baʼzi, har qanday" maʼnosida keng tarqalgan.

5. Hozirgi zamon ingliz tilida

Hozirgi zamon ingliz tilida "any" soʻzi koʻpincha salbiy va savol gaplarda ishlatiladi va "biror, hech qanday" kabi maʼnolarni bildiradi. Bu soʻz sanalmaydigan otlar (masalan, "any water" - hech qanday suv) yoki koʻplikdagi sanaladigan otlar bilan (masalan, "any apples" - hech qanday olma) birgalikda qoʻllanadi.

Hozirgi ingliz tilida "any" asosan savollarda va salbiy gaplarda ishlatiladi (masalan, "Do you have any questions?" - Sizda biror savol bormi? yoki "I don't have any money." - Menda hech qanday pul yoʻq), lekin u "anyone" (har qanday odam), "anywhere" (har qanday joy) kabi soʻz birikmalarida ijobiy gaplarda ham uchraydi va cheklanmagan imkoniyatni anglatadi.

6. Zamonaviy qoʻllanilishi va kengaygan maʼnolari

Hozirda "any" soʻzi "biror, har qanday" kabi kengaygan maʼnolarda qoʻllanadi. U, ayniqsa, savollar yoki ijobiy gaplarda tanlov va imkoniyatni ifodalash uchun ishlatiladi. Masalan, "Choose any book you like" (Istagan kitobingizni tanlang). "Any" soʻzi hozirda "anybody", "anywhere", "anything" kabi birikmalar bilan birga ishlatilib, tanlov yoki cheklanmagan imkoniyatni bildiradi.

Umumiy xulosa

"Any" soʻzi oʻzining ilk PIY ildizidan beri "har qanday", "biror", "ayrim" kabi maʼnolarni saqlab kelmoqda. Tarix davomida bu soʻz maʼnosi va qoʻllanilish jihatidan kengayib, hozirgi ingliz tilida ham anʼanaviy va zamonaviy usulda noaniq miqdor va imkoniyatni ifodalashda ishlatilmoqda.

Albatta "Any" soʻzi ingliz tilida miqdor ifodalovchi soʻzlardan biridir va u asosan salbiy gaplar, savollar va shubhalanuvchi vaziyatlarda ishlatiladi. "Any" soʻzi miqdor yoki son koʻrsatishda aiq va noaniq narsalarni ifodalashda qoʻllaniladi. Keltirilgan jihatlar "any" soʻzining asosiy qoʻllanilishini yanada yaxshi tushunishga yordam beradi.

1. Salbiy gaplar:

"Any" asosan salbiy gaplarda ishlatiladi va biror narsaning mavjud emasligini koʻrsatadi.

Misollar:

I don't have any money. (Menda hech qanday pul yoʻq.)

There aren't any apples left. (Hech qanday olma qolmagan.)

2. Savol soʻrashlarda:

"Any" soʻzi ham savollar chiqarish uchun ishlatiladi, bu holda muayyan narsalar haqida maʼlumot soʻrasa boʻladi.

Misollar:

Do you have any questions? (Sizda biror savol bormi?)

Is there any food in the fridge? (Sovutgichda biror ovqat bormi?)

3. Shubhalanuvchi holatlar:

“Any” noaniqlik yoki shubha ifodalanganda ishlatiladi, bu holda “ some” dan farq qiladi.

Misollar:

I might go to any party this weekend. (Men bu hafta so‘ngiga qadar partiyaga borishim mumkin.)

If you see any problems, let me know. (Agar sizda biror bo‘lsa, menga xabar bering.)

4. Sanaladigan va sanalmaydigan narsalar:

“Any” so‘zi ham sanaladigan va sanalmaydigan narsalar bilan ishlatiladi.

Sanaladigan narsalar:

Do you any people who can help? (Yordam bera oladigan hech qanday odamni bilmaysizmi?)

Do you have any friends in Iraq? (Iroqda do‘stlaringiz bormi?)

There are not any animals in the park. (Bog‘da hech qanday hayvonlar yo‘q.)

Sanalmaydigan narsalar:

I don’t want any help. (Men hech qanday yordam xohlamayman.)

There is not any water in the sink. (Hech qanday suv oqmayapti.)

I don’t have any money left. →(Menda hech qanday pul qolmagan.)

Bu holatda “any” miqdorni ifodalash va uning mavjud emasligini ko‘rsata oladigan ma‘no beradi.

5. Qo‘shma iboralar:

“Any” so‘zi boshqa so‘zlar bilan ishlatilganda kengaytiriladi.

Misollar:

Anytime (har qanday vaqtda) – You can call me anytime. (Siz menga har qanday vaqtda qo‘ng‘iroq qilinshingiz mumkin.)

Anywhere (har qanday joyda) – Let’s meet anywhere you like. (Biz siz xohlagan joyda uchrashaylik.)

6. Muqobillar.

“Any” so‘zi “some” so‘ziga qarama-qarshi qo‘llanilishi mumkin. “Some” gaplarda ishlatiladi, “any” esa salbiy gaplar va savollarda ko‘proq foydalanamiz.

Misollar:

Some: I have some friends New York? (Mening ba‘zi New Yorkda do‘stlarim bor.)

Any: Do you have any in New York? (Sizda New Yorkda biron do‘stingiz bormi?)

Eslatma.

Any → ijobiy gaplarda cheksizlik yoki xohish bildirilganda ham qoʻllaniladi.
You can take **any** book you like. (Xohlagan kitobingizni olishingiz mumkin.)

● **Much** → (koʻp)

"Much" soʻzi ham miqdorni ifodalashda keng ishlatiladigan qadimiy soʻzlardan biridir. Uning kelib chiqishi, oʻzgarishlari va hozirgi zamondagi qoʻllanilishi tarixi quyidagicha:

1. Proto-Indo-Yevropa ildizi

"Much" soʻzining kelib chiqishi Proto-Indo-Yevropa (PIY) ildiziga borib taqaladi. U PIY tilidagi *"meg-" yoki *"meik-" ildizidan kelib chiqqan boʻlib, bu ildiz "katta, koʻp, kuchli" degan maʼnoni bildirgan. Bu ildiz koʻplab tillarga tarqalib, ularda katta miqdor yoki kuchni ifodalovchi soʻzlar yaratgan.

2. Proto-German tilida

PIY ildizidan kelib chiqqan bu soʻz proto-german tilida *"mikilaz" yoki *"mikil" shaklida rivojlanadi. Bu shakl "katta, koʻp, muhim" maʼnolarini anglatgan va koʻplab german tillarida qoʻllangan. Bu soʻz katta miqdorni yoki ahamiyatli narsani ifodalash uchun ishlatilgan.

3. Qadimgi ingliz tilida

Qadimgi ingliz tilida "much" soʻzining shakli "mycel" yoki "micel" edi va u "katta, koʻp" maʼnolarini anglatgan. Qadimgi ingliz tilida bu soʻz asosan sanalmaydigan otlar bilan ishlatilib, katta miqdorni yoki koʻplab narsalarni bildirgan. Masalan, "micel wæter" – "koʻp suv" kabi maʼnoni bildirgan.

Bu davrda "much" soʻzi hozirgi maʼnosida boʻlmasa ham, katta miqdor yoki muhimlikni ifodalash uchun keng ishlatilgan.

4. Oʻrta ingliz tilida

Oʻrta ingliz tilida bu soʻzning shakli hozirgi "much" koʻrinishiga yaqinlashdi va "muche" yoki "moche" tarzida ishlatilgan. Bu davrda soʻz "katta, koʻp" maʼnolarini ifodalashda davom etdi, lekin koʻproq sanalmaydigan otlar bilan qoʻllaniladigan boʻldi. Oʻrta asrlar davomida "much" soʻzi salbiy gaplarda va savol gaplarida koʻproq ishlatilib, "koʻp, katta miqdor" kabi maʼnolarni bildirgan.

5. Hozirgi zamon ingliz tilida

Hozirgi zamon ingliz tilida "much" asosan salbiy va savol gaplarda ishlatiladi va sanalmaydigan otlar bilan birga qoʻllaniladi. Masalan, "I don't have much time" (Menda koʻp vaqt yoʻq) yoki "Do you need much water?" (Sizga koʻp suv kerakmi?). Ijobiy gaplarda esa odatda "a lot of" kabi iboralar ishlatiladi (I have a lot of time). Bundan tashqari, "much" soʻzi sifatlarni kuchaytirish uchun ishlatilishi mumkin, masalan, "much better" (ancha yaxshi) kabi.

6. Zamonaviy qoʻllanilishi

Bugungi kunda "much" soʻzi, asosan, "koʻp, katta miqdor" maʼnosida sanalmaydigan otlar bilan birga ishlatiladi. Shuningdek, u sifat va ravishlarni kuchaytirish uchun ishlatiladi, masalan, "Thank you very much" (Katta rahmat) yoki "I don't see him much" (Men uni koʻp koʻrmayman).

"Much" soʻzi "how much" kabi iboralarda ham keng qoʻllanadi, bu savol gaplarda miqdorni soʻrashda ishlatiladi (How much money do you need? - Sizga qancha pul kerak?).

Umumiy xulosa

"Much" soʻzi ilk Proto-Indo-Yevropa ildizidan beri katta miqdorni yoki katta kuchni anglatib kelgan. Ingliz tilining rivojlanishi davomida u miqdorni bildirish maʼnosida ishlatilgan va bugungi kunda sanalmaydigan otlar bilan ishlatiladigan asosiy miqdor soʻzlardan biri hisoblanadi.

"Much" soʻzi ingliz tilida sanalmaydigan narsalar bilan bogʻliq miqdor ifodalashda keng foydalaniladi. Ushbu soʻzning asosiy foydalari va ishlatilish uslublarini quyida ifodalab oʻtamiz.

1. Sanalmaydigan narsalar:

"Much" soʻzi asosan sanalmaydigan narsalar uchun ishlatiladi. Sanalmaydigan narsalar masalan, suyuqliklar (sut, suv), meniral moddalar (qumdan), va baʼzi noaniq birliklarda (oʻrtacha, vaqt) kabi narsalarni oʻz tarkibiga oladi.

Misollar:

How much water do you need? (Sizga nechta suv kerak?)

I don't have much time. (Menda koʻp vaqt yoʻq.)

2. Salbiy gaplarda:

"Much" koʻpincha salbiy gaplarda ishlatiladi. Bu holda narsalarning miqdorini yoki mavjud emasligini ifodalaydi.

Misollar:

I don't have much money. (Menda koʻp pul yoʻq.)

There isn't much point in arguing. (Bahslashishda koʻp maʼno yoʻq.)

3. Savol soʻrashda:

"Much" savol soʻrashlarda ishlatilishi mumkin. Bu holda aniq narsalar haqida maʼlumot soʻrash mumkin boʻladi.

Misollar:

How much sugar do you want in your tea? (Choyingizga qancha shakar qoʻshamiz?)

Is there much traffic on the road? (Yoʻlda koʻp transport harakati bormi?)

4. Ijobiy gaplarda:

"Much" ijobiy gaplarda kamdan -kam ishlatiladi. Odatda, bu holda koʻproq "a lot of" yoki "many"soʻzlari ishlatiladi.

Misollar:

There is much to learn in this course. (bu kursda o‘rganish uchun ko‘p narsa bor.)

5. “Too much”:

Agar mazkur hajm va miqdor haddan tashqari bo‘lsa, “too much” iborasi ishlatiladi.

Misollar:

I ate too much cake. (Men juda ko‘p tort yedim.)

There’s too much noise in this room. (Bu xonada juda ko‘p shovqin bor.)

6. Qo‘shimcha iboralar:

“Much” boshqa so‘zlar bilan birga ishlatilganda ham kengaytirilishi mumkin:

So much (shuncha ko‘p) – I love you so much. (Men sizni shuncha ko‘p sevaman.)

Not much (ko‘p emas) – There’s not much to discuss. (Munozara qiladigan ko‘p narsa yo‘q.)

7. Muqobillar:

“Much” so‘zini “a lot of” va “many” so‘zlari bilan farqlanishi:

Much: sanalmaydigan narsalar bilan – I don’t have much time.

Many: sanaladigan narsalar bilan – I don’t have many friends.

Eslatma.

“Much” ko‘pincha “so much” yoki “too much” kabi ifodalarda ishlatiladi, bu esa kuchaytiruvchi ma’noni beradi.

I love you so **much**. (Men seni juda sevaman.)

He eats too **much**. (U juda ko‘p ovqat yeydi.)

“Much” so‘zi “as much as” (shuncha) kabi ifodalarda ham ishlatiladi.

I need as **much** help as you can give. (Menga imkon qadar ko‘p yordam kerak.)

● Many → (ko‘p)

"Many" so‘zi ham ingliz tilida keng qo‘llaniladigan miqdorni ifodalovchi so‘zlardan biri bo‘lib, u asosan sanaladigan otlar bilan ishlatiladi. Bu so‘zning kelib chiqishi, rivojlanishi va o‘zgarishlari tarix davomida quyidagicha bo‘lgan:

1. Proto-Indo-Yevropa ildizi

"Many" so‘zining eng qadimgi ildizi Proto-Indo-Yevropa (PIY) tilidagi *"men-" yoki *"menegh-" ildiziga borib taqaladi. Bu ildiz "ko‘p, katta miqdor" ma’nosini anglatgan. U o‘sha davrdan boshlab turli tillarda katta miqdorni ifodalash uchun ishlatilgan.

2. Proto-German tilida

PIY ildizidan kelib chiqqan bu so‘z proto-german tilida *"managaz" yoki *"manag-" shaklida rivojlangan. Bu shakl "ko‘p, katta miqdor" degan ma’nolarni anglatgan. Bu so‘zning bu shakli turli german tillarida keng qo‘llanilgan va katta yoki ko‘plab narsalarni ifodalashda ishlatilgan.

3. Qadimgi ingliz tilida

Qadimgi ingliz tilida "many" soʻzining shakli "manig" yoki "monig" boʻlgan va u "koʻp, katta miqdor" degan maʼnoni bildirgan. Qadimgi ingliz tilida bu soʻz koʻplab sanaladigan otlar bilan ishlatilgan va asosan koʻplikdagi narsalarni ifodalagan. Masalan, "manig men" (koʻp odam) yoki "monig ping" (koʻp narsa) kabi.

4. Oʻrta ingliz tilida

Oʻrta ingliz tilida bu soʻz hozirgi "many" shakliga yaqinlashgan va "many" yoki "manye" tarzida yozilgan. Bu davrda soʻz sanaladigan otlar bilan ishlatilgan va katta miqdor yoki koʻp narsalarni ifodalagan. Bu davrda "many" ijobiy, salbiy va savol gaplarda keng ishlatilgan. Masalan, "manye men" (koʻp odamlar) yoki "many times" (koʻp marta).

5. Hozirgi zamon ingliz tilida

Hozirgi zamon ingliz tilida "many" soʻzi asosan sanaladigan otlar bilan ishlatiladi va katta miqdorni bildiradi. Masalan, "many books" (koʻp kitoblar) yoki "many people" (koʻp odamlar).

"Many" koʻpincha salbiy va savol gaplarda ishlatiladi (masalan, "Do you have many friends?" - Sizda koʻp doʻstlaringiz bormi? yoki "I don't have many options" - Mening koʻp imkoniyatlarim yoʻq). Ijobiy gaplarda esa odatda "a lot of" yoki "lots of" kabi iboralar ishlatiladi (I have a lot of books).

7. Zamonaviy qoʻllanilishi va kengaygan maʼnolari

"Many" soʻzi hozirgi kunda ham "koʻp" maʼnosini anglatadi va sanaladigan otlar bilan qoʻllanadi. U, ayniqsa, savol va salbiy gaplarda katta miqdorni ifodalash uchun ishlatiladi. Masalan, "Not many people attended the event" (Tadbirda koʻp odam qatnashmadi). Shuningdek, "many" sifat va ravishlarni kuchaytirish uchun ham qoʻllanadi. Masalan, "many times better" (bir necha marta yaxshiroq) yoki "many years ago" (koʻp yillar avval).

Umumiy xulosa

"Many" soʻzi asrlar davomida "koʻp, katta miqdor" degan umumiy maʼnoni saqlab kelgan. U asosan sanaladigan otlar bilan birgalikda ishlatilib, katta miqdor yoki koʻplab narsalarni bildiruvchi asosiy soʻzlardan biri hisoblanadi. Ingliz tilining rivojlanishi davomida bu soʻzning maʼnosi va qoʻllanishi kam oʻzgargan va bugungi kungacha oddiy va keng tarqalgan miqdor ifodalovchi soʻz sifatida qabul qilingan.

"Many" soʻzi ingliz tilida sanaladigan narsalar bilan bogʻliq miqdor ifodalovchi soʻzlardan biridir. Bu soʻz, asosan, sanaladigan, koʻp boʻlgan narsalarni ifodalash uchun ishlatiladi. Keling, "many" soʻzining asosiy foydalanish oʻrinlarini koʻrib chiqamiz.

1. Sanaladigan narsalar.

“Many” so‘zi muayyan yoki qiziqarli bo‘lgan sanaladigan narsalar uchun ishlatiladi. Sanaladigan narsalar hayvonlar, insonlar, kitoblar va boshqa materiallarni o‘z ichiga oladi.

Ishatilishi. “Many” esa sanaladigan otlarga nisbatan ishlatiladi va ko‘p miqdorni ifodalaydi. Odatda salbiy va so‘roq gaplarda uchraydi. Salbiy va so‘roq gaplarda ishlatiladi, qachonki ko‘plab narsalarni muhokama qilganda foydalaniladi.

Misollar.

I don’t have **many** books. (Menda ko‘p kitoblar yo‘q.)

How **many** people attended the event? (Tadbirga qancha odam keldi.)

There aren’t **many** options available. (Ko‘p variantlar yo‘q.)

Bu misollarda “many” aniq miqdorni ifodalaydi va ishorali narsalarning sonini ko‘rsatadi.

Eslatma.

Many → asosan so‘roq va inkor gaplarda ishlatiladi, ammo rasmiy yoki yozma inliz tilida ijobiy gaplarda ham uchraydi.

I don’t have **many** friends. (Mening ko‘p do‘stlarim yo‘q.)

Atamalar o‘rtasida taqqoslash va aloqa

“Some”, “any”, “much”, “many” o‘rtasidagi farqlarni tushunish samarali muloqot uchun muhimdir. “some” va “any” ijobiy va salbiy hamda aniqmaslik holatlarida miqdorni ifodalab keladi. “Much” va “many” esa sanalanadigan va sanalmaydigan otlar o‘rtasidagi farqni ko‘rsatadi. Bu atamalarni to‘g‘ri ishlatish suhbatdosh bilan muloqotni ochiqroq bayon qiladi, nafaqat belgilangan xabarni ham aniqroq yetkazadi. Ushbu ifodalarni noto‘g‘ri ishlatish esa chalkashlik va noto‘g‘ri tushunishga olib kelishi mumkin.

Xulosa qilib aytganda, “some”, “any”, “much”, va “many” ingliz tilida muhim miqdoriy ifodalardir. Ularning to‘g‘ri ishlatilishi aniq va samarali muloqotni ta‘minlaydi. Ularning aniq rollarini va holatlarini tushunish orqali, nutqchilar va yozuvchilar suhbatlar va matnlar bo‘yicha ishonch bilan harakat qilishlari mumkin, shuningdek, tildan foydalanish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Yozuvda yoki nutqda miqdorni aniq ifodalash qobiliyati til o‘rganish va undan foydalanishning muhim jihati bo‘lib qoladi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Huddleston, Rodney, and Geoffrey K. Pullum - The Cambridge Grammar of the English Language (2002):
2. Quirk, Randolph, et al. - A Comprehensive Grammar of the English Language (1985):
3. Murphy, Raymond - English Grammar in Use (2020):

4. Leech, Geoffrey, and Jan Svartvik - A Communicative Grammar of English (2002):
5. Swan, Michael - Practical English Usage (2016):
6. Biber, Douglas, et al. - Longman Grammar of Spoken and Written English (1999):
7. omus.edu.iq/img/lectures21/MUCLecture_2024_41748568.pdf

